

ЮНІЙНА КОНВЕЦІЯ ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ РАДИ

БОФАЛО (Нью Йорк). — Конвенція Стейтрової Федерації Праці ухвалила резолюцію, в якій осуджується Краєва Рада Робітничих Відносин за прихильність до Комітету Промислової Організації і викривлення робітничого закону Вагнера. Конвенція заявила теж за проєкт Американської Федерації Праці обмежити владу робітничих рад.

ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА ЗА ОБМЕЖЕННЯ РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНГТОН. — Джордж Дейвис, президент Торгової Палати Злучених Держав, видав заяву, в якій гостро критикує Краєву Раду Робітничих Відносин та домагається зміни закону Вагнера. Дейвис каже, що виконання цього закону не дає країні вернутися до нормальних економічних відносин.

ЗАМИРЕННЯ В АВТОМОБІЛЬНІЙ ЮНІЇ НЕ ВДАЛОСЯ.

ВАШИНГТОН. — Заходи Джана Луїса, голови Комітету Промислової Організації, довести до згоди між урядниками автомобільної юнії не вдалося. Гомер Мартин, президент автомобільної юнії, відкинув проєкт Луїса привернути в урядуванні виконання Мартіном урядників юнії, поки конвенція юнії не вирішить справи.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ХОЧЕ ВІДВЕРТАТИ ВІЙНУ.

АТЛАНТИК СІТІ (Нью Джерзі). — Матю Вол, віцепрезидент Американської Федерації Праці, предложив урядові Федерації звіт за своїх спостережень з подорожі по Європі й у ньому доказує, що Європа розгортає негалайна війна. Виконаний уряд Федерації збирається почати співпрацю з робітничими організаціями поза Америкою в цілі задержання миру. На найближчій конвенції Американської Федерації Праці будуть предложені відповідні резолюції.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД МЕКСИКА ПРИПИНЕННЯ КОНФІСКАТ.

ВАШИНГТОН. — Кордел Гол, секретар стейту, вислав до мексиканського уряду нову ноту в справі заборони американських маєтків мексиканським урядом. Нота домагається від Мексики припинення дальших конфіскацій та винагородження за вже заборані маєтки. Претензії осіб, пошкодованих конфіскаціями, мали би бути розглянені відповідними неутральними комісіями.

УРЯД ХОЧЕ РОЗТЯГНУТИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ВСІХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Рада Суспільного Забезпечення почала розсліди в цілі вироблення такого плану аскурації, що міг би обняти всіх робітників краю. Дотеперішній план обіймає понад 40 мільйонів осіб, але лише поза забезпеченням коло 16 мільйонів робітників, зайнятих на фармах, домашньою працею й інших.

ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ШЕ РАЗ ГОВОРИТИ ПРОТИ СЕНАТОРА ТАЙДИНГЗА.

ГАРІД ПАРК (Нью Йорк). — На нарадах президента Рузвелта з Джімієм Фарлієм постановлено, що президент виголосить ще одну промову проти Тайдингза, що кандидує на становище сенатора в стейті Меріленд.

ЗА ОДИН ДЕНЬ ВИСТАВЛЕНО ФОРТ.

ВАШИНГТОН. — У приватності запрошених дипломатів і військових знавців демонстровано тут придуманий Карлом Билнером процес скорого ставлення цементових твердинь. Форт, 20 стіп довгий, 12 стіп широкий і 9 стіп високий, був готовий до вжитку в несповна день по початті праці.

НЕБУВАЛИЙ ВИПАДОК ЗАЛІЗНИЦІ.

ДЕЙТОН (Огайо). — На льокомотиві, що тягнула поспішний поїзд Пенсильванської Залізниці, трапився вибух пари. Від нього машиніст Джон Брін та пічкур Р. Мичел випали з льокомотиви або може вискочили. Поїзд, зложений з льокомотиви й 15 возів, пігнав далі без керівників. Зпочатку він не звільняв бігу, бо дорога йшла в долину. Він перегнав кількома оселями, не даючи звичайних припинених свисткових сигналів. Коли дорога пішла під гору, поїзд звільняв, а накінець, на границі міста Сідарвил станув зовсім. Пасажири поїзду не знали нічого про подію. Один робітник з недалекого каменолому знав, що поїзд не має ставати в місті, підійшов цікавий до поїзду й побачив розбиту льокомотиву без машиніста. Незадовго до поїзду підїхали залізничні робітники, що бачили експлозію льокомотиви й знайшли тіла машиністів.

РЕКЕТІР СВИДОМ У РЕКЕТІРСЬКІЙ ПРОЦЕСІ.

Джордж Вайнберг, рекетір з льотерійного рекету Доча Шульца, виходить із суду в Нью Йорку, де він свідчив проти Джеймса Гайнса, окружного лідера Тамані Голу, обвинувачуючи його за звязки з рекетірами та „фіксування” суддів.

СМЕРТЬ ТРЬОХ ОСІБ ПІД ЧАС БУРІ.

Здовж побережжя Нової Англії шаліла в середу сильна буря з громами. Грім убив одну особу, а дві інші особи втопилися, як вітриюга загнала їх на малім човні на море й первернула його. Від грому загинув рибалка Стивен Фодж, як сидів на „бузьковім гнізді” на шоглі рибальського човна, вичікуючи надходу меч-риб.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ ЛЬОТЕРІЙНОГО РЕКЕТІРСТВА.

У середу на суді проти Джеймса Гайнса, окружного провідника Тамані Голу, в Нью Йорку, далі зізнавав „генстер” Джордж Вайнберг. Він казав, що Додж, кандидат Демократичної Партії на уряд прокуратора в 1933 році, бачив, як Гайнс дістав від шайки льотерійних рекетірів 3,000 доларів на вибори. Свідок казав, що льотерійні рекетіри дали загально \$32,000 на виборчу кампанію Демократичної Партії в 1933 році.

НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ ШЕВЧЕНКА.

Окрема комісія для відсвяткування 125-ліття уродин Т. Шевченка в советській Україні рішила на внесок письменника Корнійчука перемістити пам'ятник на могилі у Каневі на новий, модерніший. Крім цього рішено закінчити будову початого пам'ятника в Києві. Ріжні пропам'ятні таблиці в честь поета мають теж поставити в містах, де він жив і працював.

ВОВКИ В СТРИЙЩИНІ.

У громадах Жупане і Вижлів, стрийського повіту, появилися стада вовків, що кидаються на худобу в полонинах.

МІСТО, ДЕ МЕШКАНЦІ НЕ ХОДЯТЬ.

Контроля руху на головних вулицях столиці Голандії, Гаги, виказує щораз більше зменшення пішого руху. І так на одній з більших вулиць Гаги піхотинці творять ледви 9 відсотків загального числа прохожих, ровери 50 відсотків, опісля йдуть трамваї і самоходи.

БОЇ ДІТЕЙ У ЛЕНІНГРАДІ.

Внаслідок постійної мілітарної пропаганди між молоддю і ненависти до цілого невольницького світу на вулицях Ленінграду зводять за собою малі діти формальні бої, поділившись на дві ворожі армії: більшовицьку і німецьку. Зброю дає дітям міліція, що сама організує й обіймає проєкторат над такими „забавками”. А що діти дістають часто гострі замість снілх набойів, наслідки такої забави бувають дуже сумні. В останньому часі в одній з таких забав згинув дві хлопці: 12-літній Терехов і 13-літній Тюнін, кільканацять ранених.

МОЛЯТЬСЯ ПО ЛІСАХ.

У лісах недалеко Семипалатинська в округі Казакстану Г. П. У. відірвало в лісах християнську секту та арештувало 165 осіб, між ними 55 жінок і дітей. Дорослі відповідали муть перед судом за тайну протидержавну діяльність, дітей примістили у виховних домах. Члени секти молились і постили, щоби Бог увільнив їх край від комунізму. Провідником секти був один селянин. Г. П. У. викрило теж образи святих і ручно переписувані молитви, що їх передали до протирелігійного музею.

ЗРАЗОК „КАТОЛИЦЬКОЇ ТОЛЕРАНЦІЇ” І ДЖЕНТЕЛЬ-МЕНСТВА.

Польський відділ Католицької Акції у Стрию уладив з початком липня ц. р. більшу прогульку до Ченстохови, Познаня, Гнезна, Гдині і Варшави. З прогулькою виїхало 9 м. м. зо Стрия понад 400 осіб, між ними два українські священики, кілька інтелігентів зо Стрия та Калуща з найближчими та кілька українських міщан і селян. По приїзді до Ченстохови наші священики хотіли відправити богослуження. Якеж було здивування молодого священика о. М. Ліщинського, якому оо. павліни не хтіли дозволити правити богослуження, хоч показав їм документ латинською мовою Гр. Кат. Митропол. Ординаріату зо Львова на доказ, що може всюди правити Службу Божу. Щойно на інтервенцію кс. Свежавського, польського катехита і провідника прогульки зо Стрия, оо. павліни дозволили відправити Службу Божу в нашій оряді перед чудотворним образом Богоматери. Пізніше оо. павліни були вдоволені, бо наша Служба Божа дуже подобалася полякам, які приїхали з прогулькою зо Шлеська, Виленщини і Познанщини. Польські черці і черниці та священики уважливо приглядалися до нашої Служби Божої, що її по черзі відправляли оба наші священики: о. М. Ліщинський та о. Торуняк. Зате по дорозі з Ченстохови до Познаня трапився нашим прогульковцям уже куди прикріший інцидент, що викликав польський студент зо Стрия. Сам звук української мови, що нею заговорила донька до свого батька в купе, вистаршило, щоб вивести польського студента католика з рівноваги. Він накинувся у присутності багатьох подорожників з такими лайливими словами на панну Залеську: „ти гайдамачко”, „ти хамко” і т. п. По такій поглядовій лекції „толєранції і товариської культури” супроти молоденької панни закукурічений польський студент загрозив, що викине її з поїзду за те лише, що вона розмовляє з батьком по українськи. Однак відійшов — як неспіший — тоді, як в обороні доньки станув батько та старенька їмось, що їхала в тім же купе.

БОЛЬШЕВИКИ ВИВОЗЯТЬ ЗОЛОТО І ПЛЯТИНУ.

На шляху Москва-Рига-Стокгольм відновили летунську комунікацію, але літаками на цій лінії їздить дуже мало пасажирів. Зате літаки з Москви привозять золото і платину. Одної неділі більшовицький літак привіз транспорт діамантів ваги 3 кг і 700 грамів, вартости 10 мільйонів фунтів стерлінгів. У Стокгольмі забрав цю посылку літак, що відлетів до Бріселі.

38 ПОЛЬСЬКИХ ПІВОСЕЛЬ У БУЧАЦЬКОМУ ПОВІТІ.

Заходом польських організацій відкрито на селах бучацького повіту 38 півоселів для сільських дітей.

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА ЗАКРИЛА „ДІЛО”

ЛЬВІВ. — Польська агенція телеграфічна повідомляє, що польська влада завісила найстарший український щоденник на західно-українських землях „Діло”. Причиною завішення було це, що „Діло” помістило пастирський лист митрополита Шептицького, а в тому листі, як поясняє польська агенція, були подані неправдиві причини розв'язування православних церков на терені Холмщини й інших східних повітів.

ПРИЧИНИ ВІДКЛИКАННЯ ЮВІЛЕЙНОГО СВЯТА „ПРОСВІТИ”.

ЛЬВІВ. — У краєвій пресі комітет влаштування 70-літнього ювілею „Просвіти” і головний відділ „Просвіти” помістили спільну заяву в справі відкликання згаданого ювілею. В тій заяві говориться, що коли комітет проголосив програму свята, то все українське громадянство, в найдальших закутинах українських земель, радісно прийняло цю вістку і почало готуватися до ювілею. Зголосили свою участь також представники заморських еміграцій. Та польська влада заборонила влаштовувати масовий збви і заборонила вести в тій справі агітацію серед українського населення. Замість того, щоб усі члени місцевих „Просвіт” явилися на тім збвизі, влада зарядила, щоби прибув тільки один представник від поодинокі читальні „Просвіти”. Влада заборонила також конгрес української культури, заборонила виступ хорів і оркестр на площі. Супроти цього треба було відкликати ювілей, а прапори „Просвіти” посвячено в мурах катедри св. Юра.

УКРАЇНЦІ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ.

УЖГОРОД. — Ужгородське „Українське Слово” доносить, що на мировій конференції в Парижі, на якій були заступлені 34 держави, були також українці, які входили в склад чехословацької делегації і заступали закарпатську Україну. Тими делегатами були: д-р Юрій Брячайко, д-р Йосиф Гатій, В. Малий і П. Сова. Ту конференцію скликав англійський відомий політик лорд Сесіль, що є тепер президентом світової організації для вдержання миру.

ГОСПОДАРСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ.

ЛЬВІВ. — У Львові видано заходами організації „Сільський Господар” „Сільсько-Господарську Енциклопедію” в трьох томах, яка містить найважливіші відомості про сільське господарство. Енциклопедія широко обговорює справи переробки і збуту сільських продуктів, подає історію розвитку селянства в інших краях, обговорює справи земельні, кооперації, економіки, природничих наук, хову звірат, ветеринарії і т. п. Вона має 1,000 образків, між ними 16 великих, кольорових.

ПЕРЕМОГА УКРАЇНСЬКОГО НАКОЛЕСНИКА.

ЛЬВІВ. — У східній Галичині відбувся змаг на колесників на шляху: Львів, Перемишль, Радимов, Яворів, Львів. У тім змагу брали участь польські спортсменці, жидівські й українські. Їх усіх переміг український змагун Степаняк, який ту плочу переріхав у 7 годинах і 42 мінутах. Степаняка по дорозі зустрічали українські селяни, які знали про цей змаг з газет і виносили йому для підкріплення харчі, а також заохочували його морально.

НЕПРИЄМНА ІСТОРІЯ ЛИНДБЕРГА.

РИГА. — Американський летун Ліндберг дуже хотів відвідати Совети. Та в часі відвідин трапився йому неприємна історія: якийсь нахаба вічно крутився біля нього, постійно слідував, з ким він говорить, і що, а навіть заглядав до клунків. Ліндберг кілька разів остерігав нахабу, а коли цього було забагато, він сильним кулачним ударом заїхав йому в обличчя. В справу вмішалась поліція і вища влада. Виявилось, що цей нахаба це дуже популярна фігура в „соціалістичній батьківщині”, а саме такий поліційний агент, якому ГПУ прискало слідувати за Ліндбергом. Натіраючи своє обличчя, агент завважив, що „Ліндберг добрий летун, але й не поганий кулачник”.

АНГЛІЯ НАТИСКАЄ НА ЧЕХОСЛОВАЧИНУ.

ЛОНДОН. — В англійських колах є таке переконання, що англійський уряд натисне незадовго на чеський уряд, щоб він поступився судетським німцям і призначив їм територіальну автономію. Бо коли цього чехи не зроблять, то в їх обороні, коли німці на них нападуть, Англія не піде.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО "РІДНУ ШКОЛУ"

В своїм листі головна управа „Рідної Школи“ у Львові пише так: „За минулий рік українська еміграція Злучених Держав Америки прислала на потреби Рідної Школи \$3,285, в тому від „Обеднання“ \$2,850. Як порівняти з минулим роком, то вийде на \$1,565 менше. Ми були вдячні, якби Вам удалося вдержати поміж Злучених Держав на якомусь вищому рівні. Наше прохання сміємо підносити на тій основі, що потреби Рідної Школи ростуть враз з її завданнями, які треба в ділянці виховання конче сповнити“.

Повторюємо отсе прохання на цьому місці й додаємо від себе, що справа „Рідної Школи“ така важна, що нам треба її за всяку ціну піддержати.

Багато вже говорилося і писалося про завдання „Рідної Школи“. Всі ми знаємо добре, що патріотичне виховання дитини може дістати тільки в рідній школі. Учитель чужинців не тільки що не зацікавить у дитині пошани й любові до її рідного, а навпаки, викривленою наукою може викликати в дитини нехт до свого, а навіть почуття національної нищотності.

З другого боку, чимало в нас говорилося і далі говориться також про те, що „Рідну Школу“ переслідують влада, закриває її поодинокі кружки, перешкоджає її діяльності. Супроти цього не раз виринає сумнів, чи варт складати жертви на „Рідну Школу“, значить заздати, що вона під ворожою владою не всилі як слід розвиватися.

Не зважаючи уваги на ворожі переслідування, „Рідна Школа“ таки веде дуже корисну працю серед української суспільності. Коли б ту працю внаслідок браку фондів вона мусіла припинити, то це відбилося б дуже зле на нашій загально народній житті, а також викликало б серед нас самих почуття стиду, що ми до того допустили.

Ворожа влада розв'язує поодинокі рідношкільні заведення, дитячі садки і т. п. Але нині українська суспільність настільки живуча, що вона не дається такими ударами знеохотити. Вона вносить протести, робить подання до вищих інстанцій, домагається відкриття даного заведення. А коли це їй не вдається, вона починає нове заведення відкривати. В той спосіб вона дає доказ ворожій владі, що народні інституції є для неї дорогі і так легко вона з них не зрештує. Ця беззастанова боротьба мучить саму владу й вона не раз мусить піти нам на уступки. Та найважливіше: ця боротьба гартує морально нас самих. У тій боротьбі українська суспільність переконується та відчуває, що на ній лежать ворожі окови, які спинюють її природний зріст. Якби не було беззастанової боротьби, то наша суспільність не відчувала б тих оков, а вслід за тим не тужила б за зміною.

ПРО „КРАСНУ АРМІЮ“

За границею советської держави виходить ціла низка російських газет, видаваних російськими емігрантами. Належить до них і „Голос Росії“, що славно помістив розмову редактора з одним чужим дипломатом, який заступав свою державу при центральній більшовицькій уряді.

Дуже цікаве є те, що той дипломат сказав про більшовицьку армію. Однак треба заважити, що найновіші вісті із східної Азії заперечують власне перше твердження цього дипломата, а то:

„Советський уряд не бажає вести тепер війни, а то тому, що сам той уряд розбив свою армію відомими численними мордами найвищих офіцерів“. Отже, як бачимо, заціпки більшовиків з японською армією в Манчжукі показували на цілком шось протилежне. А далі каже цей дипломат:

„Більшовицький уряд не хоче війни, бо боїться своєї власної людності. Якщо заступимо слова „не хоче“ словами „не може“, то вийде таке саме. Більшовики не є приготувані до війни і впродовж останнього півтора року зробили все, що було в їх силі, щоб лише обнизити бойову готовість своєї армії“.

А далі наговорив дипломат цілу купу „любешностей“ на рахунок більшовицького салдата, та й каже:

„Поза нечисленими винятками кермувати „красною“ армією кар'єрники, які до свого завдання цілком не приготувані та яких викинула наверх лише хвиля „чистки“. Вони є здеморалізовані системою „воєнних советів“, непевністю свого завтра і т. ін.

„А що стосить „воєнних советів“, то з становища чистоті законного вони взагалі не існують. Усе обмежується до іменування одного члена „воєнного совету“, в кожній окрузі (хоч закон говорить про двох членів!) і цей одиницький член рішає про долю всіх підчинених йому, між іншими і самого військового команданта! Велика хвиля шпигунства, донощництва, продажності, підлоти і терору залила по замордованні Тухачевського і товаришів цілу армію.

„Всяке балакання про непохитність її сили є брехня. Советський уряд сам це дуже до-

бре знає і всі свої обчислення опирає не на власній силі, а на сподіванні зударі „капіталістичних держав“ між собою. Тут треба виставити до якнайбільшої обережності і чуйності, бо більшовицька провокація може прибрати на себе якнайменше сподівані форми“.

І ту власне замітку чужого дипломата треба взяти на увагу, читаючи найновіші вісті про події на советсько-манчжурській границі.

Між рядками статей, поміченими в тім органі московських емігрантів, „Голос Росії“, так і відчувається жаль, що та „красная армія“ є не лише більшовицькою армією, але й

російською. І що та армія навіть тепер, серед таких незвичайно сприятливих обставин, не годна підтримати на японських за погром, завданий російській армії в 1905 р.

І російські емігранти радою душою все пристилили „красним“ (червоним) самодержавцям — з винятком того, що вони зробили з тим знарядом російського імперіалізму: з російською армією!

Пождм недовго, а побачимо 1) чи більшовики зважаться й справді на війну з японцями; 2) як зарепрезентується тоді більшовицька армія; 3) як зареагує на це советське запліла, а особливо повнеолени народи в советській республіці.

Іван Наконечний.

ЗЕМЕЛЬНА „СВОБОДА“ У СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Недавно появилася публікація Гліба Лазаревського „Земельна Устрій Советської України“, видана у Варшаві 1938 р. Щоб посприяти нашим читачам з цією справою, помістимо цю статтю, оперту на згадані публікації.

Землеустрій советської України переходив кілька стадій розвою. За першу стадію можна вважати геніальний маневр Леніна, що з метою зеднати собі українське селянство для червоної революції проголосив поділ поміщицької землі на українській території між українських селян. Одержаний таким чином селянин дав змогу московському наїзникові загартувати всю українську землю, а себе обернути в стокроту гірше, ніж передтим: закріпощеного, безправного наймита червоного — на зміну — пана. За словом Леніна Всеукраїнський Революційний Комітет проголосив 5. II. 1920 р. закон, яким усі сконфісковані советською владою поміщицькі державні, монастирські й удільні землі перейшли у безплатне користування безземельних і малоземельних селян і сільсько-господарських наймитів. Землі трудових селян-власників залишилися надальше в їх руках. Але вже дня 2 березня 1921 р. признають селянам користування землею тільки на час 9 років, причому відібрали від них) потрібну кількість землі під радгоспи, запасний

земельний фонд і цукроварні. Щоб утихомирити викликану цим реакцію селян, встановили 27-го травня 1922 р. безреченне землекористування, але вже на другий рік виступили проти багатіших селян, т. зв. куркулів.

Так було до 1927 р., коли то встановили землекористування тільки в складі земельної громади, що дало початок колективному землекористуванню. Було три форми колективного землекористування: 1) товариство спільного оброблення землі, тобто поодинокі господарства об'єднувалися для спільних робіт; 2) сільсько-господарська артіль, де індивідуальну форму господарства замінене успішним господарством; 3) сільсько-господарська комунa, де успішно все аж до споживання. З цих трьох форм удержалася тільки друга. Згідно з планами колективного землекористування ухвалено на V. Всесоюзному З'їзді, в травні 1929 р., колективізацію господарств неземельників і середняків з особливим притиском на нищення куркулів. І від цієї пори пішла війна проти індивідуальних землевласників (одноосібників), яка і довела до того, що по введенні в лютому 1935 р. нового статуту сільсько-господарської артілі залишилось усього коло 380,000

одноосібних господарств, які користувалися неоповною півтора мільонами га землі на загальне число 44,545,000 га всієї землі в межах УССР. Вкінці колективізацію землекористування устійнула остаточно нова конституція ССРСР, яка в 6-тій статті зазначає, що земля — всенародне добро, державна власність, отже вся належить державі — себто ССРСР (?).

Під цю пору справа землеустрою советської України представляється так. Залежно від того, хто землею користується, можна її поділити на такі групи: 1) земля, якою користуються колгоспи; 2) земля, якою користуються індивідуально окремі господарства колгоспників; 3) земля, якою користуються індивідуальні господарства (одноосібники); 4) земля, якою користуються радгоспи (державні господарства); 5) земля, якою користуються кооперативні господарства і відділи робітничого постачання; 6) земля, якою користуються інші землекористувачі з сільсько-господарським виробництвом; 7) земля державного земельного фонду.

Колгоспи.

Колгоспи — це найбільш поширена форма землекористування. Колгосп — себто сільсько-господарська артіль, за словами статуту, добровільне (!) об'єднання трудящих якогось села, станиці, хутора, щоб спільними засобами виробництва і спільною, організованою працею будувати колективне, тобто громадське господарство. Це господарство ведуть на землі, що її власником є держава. Членами артілі можуть бути всі трудящі від 16-го року життя, за винятком куркулів і позбавлених виборчих прав. Їх обов'язок — причинитися своєю працею до досягнення якнайбільших користей із спільно укрывованої землі, берегти спільне добро, піднести трудову кваліфікацію членів артілі, їх культурний рівень, тощо. Справами артілі завідують загальні збори членів за посередництва управи артілі в складі 5—9 осіб вибраних на 2 роки. На чолі управи стоїть голова артілі. Йому до поміччів є заступник, бригадири і завідувачі. Контролю виконує ревізійна комісія артілі.

Артіль розпадається на дві бригади: рілничу і тваринницьку. Роботу члена артілі оцінюють у трудових днях, що значують у трудових книжках і підсумовують при кінці року для евіденції роботи і прибутку члена. Землю дістає артіль у безплатне та безреченне користування в точно означених межах, яких не можна зменшувати. Землі під загрозю кримінальної відповідальності не можна продавати, купувати, ані давати в аренду. Управа землі відбувається згідно з точно встановленими планами. Кожна артіль має до своєї розпорядимості: успішні господарські будівлі, худобу, робочу і годівельну та птицю. Крім цього користується машинами і тракторами машинною - тракторних стайцій (МТС), за відповідною заплаатою в натурі.

Колгоспи мають доставляти збіжжя державі по встановлених дуже низьких цінах, контрахувати важніші сировини для промисловості, платити податки, асекурацію і т. д. і шойно після заспокоєння всіх внутрішніх потреб колгоспу можна — і то за дозволом центральної влади ССРСР — продавати збіжжя на вільному ринку.

Член колгоспу дістає за кожний трудовий день зарплату в натурі і гроші.

За невиконання зобов'язань супроти держави на колгосп накладають грошові кари, стягають примусово недоплатлені і навіть притягають до судової відповідальності.

Колгоспники.

Це ті, що крім колективної праці в артілі дістають для особистого користування ділянку присадибної землі величини 0.25—1 га з успішньою земельною масиву, виключно під сад або город. Цю землю наділяють їм з окремого земельного фонду, будьто коштом одноосібників, але ніколи коштом землі колгоспу. Колгоспник у своєму дворі може мати ще власні життєві і господарські будинки, господарське знаряддя і худобу та птицю в означеній кількості. Обов'язки колгоспників супроти держави такі, як і колгоспів, і подібна відповідальність з карою позбавлення волі.

Одноосібні господарства.

Індивідуальні господарства, як незгідні з колективним устроєм просто виняті з права. Тому вони зникають і недовзі мабуть зовсім зникнуть. І хоч конституція ССРСР допускає існування приватних господарств, то вони настільки залежні від держави, а навіть від її нижчих органів, що майбутність індивідуального господарства згорі пересуджена. Найдрібніше невиконання накинених згорі зобов'язань супроти держави потягає за собою великі грошові кари аж до конфіскації майна, а то й особисту судову відповідальність власника з кримінальними санкціями і переселенням. Обов'язки одноосібників супроти держави є багатогостріші.

Радгоспи.

Радгоспи — це державні підприємства, в яких держава є господарем з усіма правами і наслідками. На початку 1935 р. загальне число радгоспів в Україні було 776 з 4 мільонами га землі. В останніх роках число не значно зменшилося, поверх мільона га землі відрізли від радгоспів і приділили колгоспам. На чолі радгоспу стоїть директор, якого призначає і звільняє Наркомат радгоспів ССРСР. Директор має помічників і двох заступників. Крім цього є ще управителі філій, агрономи, завідувачі і т. д. При кожному радгоспі є політичні відділи, яких завданням є партійно - політична робота, добір кадр радгоспу, тощо. Начальник політвідділу відповідає за виконання плану і здачі продукції спільно з директором радгоспу. Супроти держави має радгосп обов'язок здачі усієї продукції, податків і мірчука (від млива).

Колгоспи і ВРП.

Кооперативні господарства — це поодинокі сільські господарства, а відділи робітничого постачання (ВРП) — це підприємства, що допомагають постачанню продуктів робітникам. Одні і другі зліквідовано.

Інші землекористувачі.

В першу чергу це індивідуальні робітничі господарства. Робітникам дозволено мати землю розміром 1/8 до 1/4 га на робітничу родину, виключно під городи. Тут належать і всі інші наукові заведення, дослідні інститути, сільсько-господарські стації і учбові заведення, сільські школи, дитячі будинки, тощо. Всі ці землі звільнені від усякого податку і достав. Оплачують тільки мірчука.

Державний земельний фонд.

До державного земельного фонду належать землі, які є власністю держави і мають за завдання забезпечувати запотребування землі всіх інших землекористувачів. Найповніше — це лісовий фонд, що числить біля 4 мільонів га лісів. („Діло“).

М.р П. Чорний.

О. Луговий А.

Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

62)

— Ні... — зняковів прибулий.

Невідомо, як довго тяглася їх розмова та чим закінчилася, але надійшов Луганський. Лише поглянув на прибулого, вихопив револьвер.

— Ось де доля звела мене до старим знайомим! — викрикнув лютю. — Хлопці! Зараз його обшукати!

Два хлопці, що разом з ним прийшли, кинулися на чужинця і вмиг повалили його. Чорний і Томиленко не знали, що сказати. Та прибулий не давався на програму.

— Ви певно помилилися, добродію... Приняли мене за кого іншого — говорив спокійно. — Я в своєму житті ні разу не бачив вас.

— Не помилилися! Такі знайомства до смерті не забуваються! Пригадай но, товаришу уповажнений, Київщину... Розстріл моїх батьків та малолітньої сестри...

„Сотник“ поблід. Але викручувався:

— Пане отамане! Це неправда! Це більшовицький агент, чекіст — репетував, стараючись визволитися зпід двох хлопців.

— Та на тобж і тепер іще шити його батька! — кинув

Луганський згрідливо.

Дійсно, на „сотникові“ були сині кавалерійські штани. — Хлопці, котрий з вас повісити його, візьме в нагороду убрання! — крикнув Луганський хлопцям.

А „сотник“ тимчасом викрикував: — Це все неправда! Це більшовицький агент, навімсьне підсланий перед моїм приходом...

Чорний і Томиленко порозуміли все. Вони знали минувшину Луганського, тож порозуміли, з ким звів їх випадок. На викрику прибулого Томиленко засміявся:

— Ну, ну... Ми знаємо вже, хто з вас агент... Виведіть його, хлопці!

Коли „сотника“ відправили вже на лоні Авраама, в його одежі знайшли зашиті посвідки Всеукраїнського Чеката якісь числа, очевидно шифри. Агент був здібний і лише випадком викрив його.

Пізно ввечері Чорний з кількома повстанцями й Луганським зближались до хутора, де була заповіджена нарада. Чорний поспішав занепокоєний: випадок з агентом Чека вказував ясно, що всіх їх викрили більшовики. Тому спішив попередити Галієва й

відкликати ту нараду. Перетомлені повстанці поспішали за ним, а він іще приспівував кроку. Зіставалося ще пару верств до хутора, як з того напрямку почулися приглушені стріли. Подорожні пристанули й прислухувалися.

— Здається, на хуторі стріляють... — неспокійно вимовив Луганський.

— Ні, це буде певно в селі — Чорний заперечив. — З хутора було чутише. Але поспішаймо... Може буде потрібна наша поміч.

Майже бігом кинулися вперед. Та стріли, зірвавшись ще раз, затихли. Минуло ще пів години. На овиді зачорніли будинки хутора, але там усе було спокійно. З замираючим серцем, прочуваючи недобре, Чорний з Луганським зближувалися до хати. На подвір'ї доглянули три трупи. Обережно підійшовши до них, оглянули. Це були червоні. Тоді, забувши всяку обережність, побігли в хату. Обидва двері були відчинені настільки, а в хаті в темноті спіткнулися на трупи. Засвітили й пізнали своїх...

Надійшовші повстанці застали обох ватажків ключачини над трупами. І вони порозуміли, що скоїлося; знали й про відносини свого отамана до Віри. Боялися відвізати до нього, хоч і співчували його горю. Та отаман спокійно наказав обшукати все подвір'я. Хлопці вийшли виконувати наказ. Коли зісталися знов у двох, Луганський звязав потишувати отамана; став йому доказувати, що коли ні Галієва ні Віри між убитими нема, то вони зпевністю ще живі, а може й на волі; у най-

гіршому разі в руках червоних. Він розвідав, де їх запериторять, а тоді можна буде виконати напад на тюрму; або колиб їх перевозили до губерніяльного міста, то відбити в дорозі... На його здивування Чорний обняв його й озвався все так же спокійно:

— Друже! Ми оба утратили наших близьких і розуміємо один одного... Та повір, що щоб з нею не сталося, мені однаково... Я був на такий кінець приготований відважно...

І не менше як Віри мені жаль старого доктора, жаль цих наших товаришів. А ще більше жаль нашого народу, нашої справи... Чую, що ми погинемо, не переможемо вогню. Але погинемо з честю! Переможці придуть по нас... Не криюся за своїм горем. Горю, і то велике. А те, менше чи більше, що я дам у жертву Україні, його не збільшить, ані не зменшить. Мені всеодно...

— Не трать, Василю, надії, це все поправиться.

— Ти віриш у те?

— Мушу вірити! Знаю, що це побачу свій нарід вільним... — з якимось надхненням вимовив Луганський.

Без віри людини не може на світі жити. А ти, як сказав, заломлюєшся...

— Не бійся, друже, не заломлюйся! — стрепенувшись, сказав Чорний твердим голом. — То лише так на хвилю, відбіємо, га? — закінчив зосім весело.

— А певно, що відбіємо! — повеселів Луганський. — Коби лише дізнатися, куди їх повезли... Я думаю, що завтра подася на розвіді. А тоді

легка буде справа. Ще й комісарів пару хлопцям на потіху захопимо...

— Ех, ти, філософе мій малий! — знов обняв його Чорний.

— Прощу не ображати, я вже не малий, і не дівчина, щоб мене обнимати — жартом збувся Луганський.

Повстанці повернулися, нікого не знайшовши. Луганський розпорядився поховати своїх; повстанці вишуквали десь у коморі пару рикалів і за кількадесят минут у садку за хатою вироста невелика могила двох борців за волю рідної землі...

Відійшовши вже добрих півверств від хутора, з природного рову почули стогін. Без розшуків натрапили на артилериста. Місяць, що зійшов по півночі, допоміг пізнати його залите кров'ю убрання і стареньку шинель старшинського крою. Говорити вже не міг. Рухом руки поклав до себе Чорного, й коли той схилився над ним, зашептав ледве чути, перериваючи на кожному слові:

— На нас... напали... Відбивалися... Поранених повезли... Я пізнав... голову Чека... з Кривого Рогу... Іх туди... повезли...

— Кого? — хотів впевнитися Чорний, хоч здогадувався, що артилерист говорить про Галієва й Віру.

— Віру... і доктора... поранених... — шептав усе слабше, ледве рухаючи устами.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

КОМУНІКАТ

ІЗ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ВИСТАВОВОГО ТОВАРИСТВА 3. СЕРПНЯ 1938 Р.

Присутні: Д. Галичін, К. Піддубний, М. Мурашко, д-р С. Демидчук, С. Шумейко.

Голова дав звіт із переговорів з проф. д-ром Кошицем, г-ром Т. Касковом, г-ром А. Кістем, г-ром Д. Чутром у справі організації хору та танцювальної групи для виступу в Українській Дні на Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 р.

На основі вислідів переговорів рішено видати окремі оповістки про організацію хору під проводом г-ра Каскова та організацію танцювальної групи під проводом г-ра Кісти.

Зроблено точні обчислення коштів української участі у Світовій Виставі на підставі найнижчих коштів і ці обчислення рішено подати своєчасно до прилюдного відома.

Рішено перевести правильну кампанію за призьблення коштів фондів на покриття витрат, починаючи з дня 15-го вересня б. р.

С. Демидчук, секретар.

ЗАКЛИК У СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ ДЛЯ ВИСТУПУ В УКРАЇНСЬКОМУ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЬО ЙОРКУ.

Українсько-Американське Виставове Товариство подає ошим до загального відома, що для гідного виступу українців у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році організується окремий великий Українсько-Американський Народний Хор (по англійськи: Ukrainian-American Folk Chorus) із не менш як 500 членів з округи нью-йоркської та нуджерської.

Організацію хору доручається г-ром Теодосієм Касковим, членом Українсько-Американського Виставового Товариства. Його адреса: 600 High St., Newark, N. J.

Ошим просимо всіх українських співаків зголоситись у продовж 10 днів від появи цієї оповістки до г-ра Каскова з заявою приступлення в члени хору, подаючи при цьому до теперішній хорівий досвід та есентуальну теперішню приналежність до якогось із тепер існуючих хорів. Участь в Українсько-Американському Народному Хорі вважається патріотичним і почесним обов'язком, тому членам цього хору не обійдеться ніякої заплати. Члени хору звольняються також пам'ятати, що до виступу в Українській Дні вони мають самі придбати український народний стрій.

Після зголошення приступлення в члени хору буде видана окрема оповістка про час та місце постійних проб для хору.

Громадяни-Співаки! Для Вас пора виказати ділом Ваші патріотичні почування та готовність послужити великій ідеї. Голосуйте негайно й беріться до Вашої праці із запалом! Велика українська нація гляди на Вас як на своїх представників у великому світовому здвигі!

Українсько-Американське Виставове Товариство.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ

НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав
Остап П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні „Свободи“
81-83 Grand Street,
abo P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

Літо минуло, а з ним і вакації пройшли майже непомітно. Українським учителям приходиться тепер подумати над програмою для нового шкільного року, та треба уложити її різнородною-свіжою, щоб приманювала дітей до школи. В цьому допоможе багато „Зразкова дитяча бібліотека“, що спеціально підібрана для українських шкіл на еміграції. Складається вона з 44 творів, які творять 50 книжечок, дуже цікавих змістом і багато ілюстрованих. Входить там книжечки ріжного змісту, як історичні, патріотичні, наукові та всякі веселі казочки і байки. Написані дуже зрозуміло, що діти, котрі і не володіють добре рідною мовою, скористаються багто з тих книжечок, наберуть виправи в читанні, та збагатять знання своєї мови.

Ця зразкова бібліотека зовсім не коштовна, бо разом з пересилкою коштує лише 7 доларів, тому обов'язково кожна українська школа при церкві чи іншій інституції коначно повинна набути цю бібліотеку, а замовляти її можна у видавництві „Світ Дитини“, (Львів, Зіморівича 2).

А. Качан.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО В АМЕРИЦІ.

У „Свободі“ з 16-го серпня ц. р. були поміщені сцени з недавно викінченої звукової фільми „Маруся“. Фільм виробувала „Українська Корпорейшн“ у Нью Йорку. Це новий здобуток на полі нашого театрального мистецтва. Ми здоганяємо інші культурні народи світу.

Ми, українці, маємо незрівнянну пісню і музику, прекрасні танці й чудові народні строї. А проте наша культура мало відома світові, бо не представлено її новочасними засобами. Звукова фільма „Маруся“ понесе нашу пребагату культуру в широкий світ і зведе її гідно та достойно.

Така праця „Української Фільмової Корпорації“ в Нью Йорку і її артистів увінчалась успіхом, який треба зачислити до наших цінних досягнень на американському континенті. Адже це пошаститься між чужинцями заманіфестувати на екрані в одній цілості образ, волю й звукову творчість нашого народу.

Мотивом оснування української фільмової індустрії в Америці є глибока потреба рідної фільми. Хочемо мати на чужині образ рідного; хочемо запізнати чужину з нашим мистецтвом.

Мистецтво — це наша сила.

наша могутня зброя, котрою ми сміло можемо боротися проти наших ворогів і докати, що стоїмо на вищому культурному щаблі, ніж наші гнобителі, і маємо право як культурний нарід на своє самостійне існування.

Ми віримо, що певно зявиться скоро і друга й третя звукова фільма. Адже це буде за-порукою, що коли вороги змогли перемогти нас гарматами і крісами, то духово вони нас перемогти не зможуть.

Хто почує той чудовий спів артистів та музику фільми „Маруся“, той напевно радісно закличе за поетом:

„Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине!“

Вона буде далі гомоніти — ота рідна могутня українська пісня. Людям же праці, що причинилися до такого великого діла, треба щиро побажати якнайкращих успіхів в „Українській Голівуді“.

Михайло Шмigelський,
Клівленд, О.

НОВІ УНІФОРМИ.

Так мають зодіватися жовніри американської армії. Новий уніформ буде заведений на пробу на один рік. Як проба викаже, що уніформи добрий, то старий уніформ олівкового кольору буде закінчений.

Чую, моя дороженька, що ти їдзши тепер що дия верхи? Чи від того можна похудіти?

— Ще й як! Прийди подивитися на мого коня. Шкіра і кості!

КОМУЖ НЕ ЦІКАВО БУЛО БИ ПІЗНАТИ ТАКОГО ЧОЛОВІКА?

Походив з української колись шляхти, що закинула свою віру й національність й зпольщилася; ждав кар'єри в польському війську, вчився в польському університеті й вступив в службу до королівських гузарів;

відзначився в боях і став полковником реєстрових козаків, що служили Польщі; зрозумів, що він українець, випустив на волю Хмельницького, й самий пристав до козацького повстання проти Польщі;

став у Хмельницького командантом кількадесяти-тисячної армії й згинув від наслідків своєї участі в боях за волю українського народу.

Про такого небувалого чоловіка пише звисний український історичний письменник
АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ
у своїй гарній повісті під наг.:
ПОЛКОВНИК КРИЧЕВСЬКИЙ

Письменник малює мимоходом життя шляхти, козацтва й селянства у славу епоху українського козацького повстання в середині 17. віку.

Ціна 80 центів. Замовляйте в

„SVOBODA“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА.

Надзвичайні збори братства Сош. св. Духа.

Надзвичайні збори братства Сош. св. Духа, від. 237 У. Н. Союзу, відбулися 17. серпня ц. р. в У. Н. Домі. На тих зборах рішались дуже важні справи.

Збори відкрив передсідник відділу, Т. Сорока. На програмі зборів була перша точка щодо злуки оліфанської „Згоди Братств“ з У. Н. Союзом. Пояснюючи цю злуку, передсідник сказав, що така злука буде корисна для обох сторін. Бо ми повинні все єднатись у більшій гурті й організації. Як довго будемо дробитись, так довго ніхто з нами не буде числитись. Секр. Г. Стеців прочитав листа від головного уряду в справі злуки і від себе додав, що коли хто дістане нового члена до У. Н. Союзу, той дістає за те по \$5 \$6, а тут приєднують відразу 580 членів, у тім 140 дітей, а крім того \$50,000 маєтку. Зрозуміло, що з того може бути тільки користь, а не шкода. Тут вивязалася дискусія, в котрій чимало членів забирали голос та всі висказувалися за злуку. Тільки два члени були чогось незадоволені, але чого — самі не знали.

На кінець забрав слово член В. Гарасим і сказав, що колиб якась українська організація хотіла лунитись з нашою організацією, то навіть якби вона знаходилася в гіршому положенні, то він всеодно був би за злуку. Бо така злука на нашу мету все виходить на користь. Предсідник рішив, що найкраще буде запитатись кожного члена окремо. На запит усі члени, від першого до останнього, заявили за злуку. Проти не було нікого.

Другою справою була Світова Вистава в Нью Йорку. Предсідник відділу пояснив, що зі всіх досі знаних вистав ця вистава буде правдоподібно, найбільша. Це буде така вистава, якої ще світ не бачив. Інші народи призначили мільйони доларів на ту виставу, щоб себе якнайкраще зарекомендувати. То булоб дуже сумно для українців, якби ми не взяли в тій виставі участі. Коли ми хочемо, щоб інші народи про нас знали, щоб про нас писала американська преса, то мусимо на це присвятити відповідні фонди. Також наше братство мусить виділити з своєї каси якусь жертву, говорив предсідник. Всі за тим В. Гарасим поставив внесок, підпестий Г. Забитком, щоб висигнувати на ту ціль \$10 з братської каси. Внесок перейшов одноголосно. Рівночасно вибрано комітет, який має зайнятися дальніми збірками на ту ціль. До комітету ввійшли: Т. Сорока, Г. Стеців і Н. Бабилець. Згаданий комітет апелює до всіх місцевих громадян, щоб на ту ціль складали свої жертви. Кожна жертва буде проголошена в пресі.

Третьою справою була маніфестація і другий конгрес націоналістів. На збори явився наш молодий член Гнат Матківський, активний член ОДВУ та представив нам, де і коли відбудеться другий конгрес українських націоналістів. Предсідник відділу, Т. Сорока, заявив, що хоч справа вистави дуже важна, то справа конгресу більш нагальна. Він пояснив ціль маніфестації та сказав, що коли наші вороги в брутальний спосіб стараються винищити наших провідників, то, видно вони щось прочувують. Вони прочувують зрив, яким українці сповняють свої національні прямивання. Член В. Гарасим зазначив, що такі маніфестації мають велику вартість. Коли українці в Америці зробили маніфестацію в справі пацифікації, то поляки, вчувши, що про їх роботу вже

довідався цілий світ, опинилися з дальшою пацифікацією і до його села вже не дійшли, хоч намірялися. Після цього вивязалася дискусія, у висліді якої ухвалено на ту ціль з каси \$25 та вибрано на конгрес двоє делегатів: Василя Гарасима і Гната Матківського.

Григорій Стеців, секр.

ДИВИТЬСЯ ЗА ІНТЕРЕСАМИ „ВУЙКА СЕМА“.

Американським амбасадором у Чехословаччині є 67-літній Вилбер Дж. Кар, що служив дипломатом у стейт-ові департаменті в Вашингтоні 45 літ.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Залізнична катастрофа трапилася на двірці міста Ст. Трон у Бельгії. На перехресті шляхів вискочив третій вагон і перекинувся високий сигнальний майданчик, що буквально преломив вагон на половину. П'ятеро подорожніх убитих, кільканадцять ранених.

Відпочинок.

— Як жеж ти, Марусю, використала мій виїзд? Відпочила за той час, коли мене не було вдома?

— Так, прошу пані. Я вже від тижня навіть обіду собі не варила.

— А то чому?

— Бо вже всі тарелі брудні, і я не маю на чому їсти.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

ПОДІЛЛЯ

НОВА СЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛОДИЙ для мішаного хору в обрбі

МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО.

Д-р Б. Кудрик у „Ділі“ висказується про неї з признанням. Д-р Ф. Стешко в „Українській Музиці“ називає оброблення мистецьким, з боку технічного скрізь цікавим, не шаблонним; „поодиноким голосам дається багато руху“.

СЕРІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ ПІСЕНЬ:

- 1) Ой, на горі;
- 2) Ожеледь (веснянка);
- 3) Сиділа квочка коло кілочка (веснянка).

Ціна кожної пісні 25 центів.

До набути в:

„Svoboda“

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346

ПОЗІР! ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМЖ, ДІРБОРН, ВІНДЗОР! ПОЗІР! ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ДІТРОЙТІ Й ОКОЛИЦІ

ПЕРШИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

В ГОРОДІ — BROADWAY PARK, RYAN ROAD, AND CLINTON RIVER

В НЕДІЛЮ, 4. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 4TH, 1938)

1. Головні бесідники: Впов. Д. Галичін, гол. рек. секретар У. Н. Союзу.
2. Інші бесідники: пп. С. Куропась, гол. контр. У. Н. С. із Шікаго; д-р А. Т. Кібзей, заст. предс. контр. ком.; Володимир Діанк, гол. рад.; М. Головач, предс. Комітету; Священники і інші. Запрошено також гов. Морфого.
3. Атракції: Союзний Бейзбол, оркестра, перекуски, напінки.

Запрошення: Для добра Союзу, для добра Народу — влаштовується цей ПЕРШИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ в нашій околиці. Всі члени Союзу повинні обов'язково взяти участь в цій торжестві. Союзний Відділ з околиці Мішліну, як з Мексегом, Джаксон, Лінсінг, Ани Арбор, Ел і Річмонд повинні прислати по 2-3 делегати. Обов'язково повинні бути зареєстровані Союзники із Вилдзору і Торонто, Канада. Гостям-Союзникам з Клівленду і Шікаго — раді.

Запрошується рівнож ширі всіх інших наших товариств до численної участі. В організації та в спільній порозумінню наша сила.

УВАГА: В понеділок, 5. вересня відбудеться ЗАГАЛЬНИ ЗБОРИ всіх членів-союзників та їх приятелів, де буде промовляти п. Галичін, з таким порядком:

1. В 3. год. полудні в Укр. Хаті, 2400 Grayling Street.
2. В 8.30 год. вечором в Укр. Нар. Домі, 4655 Martin Avenue.
3. По заг. зборах будуть парадні всіх місцевих урядників з п. Галичїном в обох місцях.

Для тих, що не мають своїх авт виїжджають АВТОБОСИ від Укр. Хати і від Укр. Нар. Дому від 12 год. вполудне.

Вразі ДОШУ Піснїк відбудеться з тих-самим порядком в понеділок, 5. вересня. Колиб павла дош не і в понеділок, шде торжество відбудеться в Українським Народним Домі.

Всі українські товариства і братства, всі добрі й ширі українці, всі наша українська громада — споніть свій народний обов'язок і придубте на ПЕРШИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ. 199,2,4

За ДОБРУ ЗАБАВУ руніть — Комітет.

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ НОВО ЗБУДОВАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ СВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА, ПРИ 625 SO. HEALD STREET, WILMINGTON, DEL.

Посвячення відбудеться в наступному порядку:

В 9. годині рано-розпочнеться Архирейська Служба Божя, яку відправить Преосвящений Кир Богдан, єпископ Укр. Прав. Церкви Америки, Канади й Полуд. Америки, при співучасті доколичного священства. По Сл. Божій розпочнеться посвячення та вложення в угольний камінь пам'ятних документів і спису всіх фундаторів церкви, а відтак вмуровання угольного каменя. В часі вмуровання будуть виголошені відповідні до хвалі привіти через делегатів Укр. Установ.

Опісля розпочнеться спільний обід. В часі обіду будуть виступи укр. хорів та промов. При посвяченні будуть присутні представники стейту, міста та інші визначні люди. Точні програми будуть роздані на місці.

Українці й українці з Вільмінгтона, Коція, Честер, Філадельфії та околиці! Яйтьтеся численно на це посвячення, яке є першим в стейті Делавар. Цей день має стати днем національної маніфестації. Тому явіться всі, щоб докати перед чужинцями нашу силу та організованість. 199,5,10,16.

Комітет.

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА МІСТА НЬОАРКУ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ

— влаштовує —

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДА (NOV.) 1938.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

Просітьсє всі організації за кооперацію — Уряд.

НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ТОВАРИСТВО ім. д-ра Я Н К О В И Ч А

— влаштовує —

В СУБОТУ, 22. ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1938. Р.

В KRUEGER AUDITORIUM, 25 BELMONT AVENUE, NEWARK, N. J.

БЕНЕФІСОВИЙ БАЛЬ

на дохід різдвяних кошків для бідних українців.

Прохаємо всіх запам'ятати цей день і прийти гарно забавитися, а рівночасно допомогти доброму ділу.

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ!
ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ!

Бабські Забобони, комедія у 4 відслонах (5 муж. 2 25 ц.

жен.)

Берім біду за роги, велика збірка веселих сценок, пісень-куплетів, розмов та одноосібних і збірних 45 ц.

самоговірок, на веселій вечір

Вигадливий бурсак, комедійка для молоді в 2-ох діях, 25 ц.

з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужчин, дівчата, хлопці)

“SVOBODA”

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

УВАГА! НЬО ЙОРК УВАГА!

Заходами Комітету Відділів У. Н. Союзу в Нью Йорку

відбудеться.

28 серпня ц. р. в Улмер Парку в Брукліні

СОЮЗОВИЙ ЗДВИГ

В програму входять дві голозні промови, п. Д. Галичїка і п. М. Пізнака; хоріві виступи під управо: п. Т. Онуфрика, дефіляда нью-йорських відділів У. Н. Союзу враз з прапорами, виступ спортової дружини. Приграватимуть дві оркестри.

ПОЧАТОК ВІД ГОД. 10-тої РАНО. —: ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Дороговказ: B.M.T. Subway “West End Line” Coney Island Train.

Get off at 25th Avenue Station, Brooklyn, N. Y.

НЕРОЗВЕДЕНІ І НЕ ДУМАЮТЬ РОЗВОДИТИСЯ.

Сказав про себе й жінку відомий фільмовий актор Джан Берімор, як жінка йому завязувала краватку: „Скільки разів моя жінка поїде до Мексика, люди зараз думають, що вона поїхала розводитися з мною“.

Рекрутська історія.

Капітан Ковальський був дуже, як то кажуть, „штрамак“. Передовсім жадав він, щоб усі люди в його компанії знали його не лише з вигляду, але й з назвища. Одного разу бачить він двох рекрутів, які переходили через подвіря касарні. Приступив до них і питає:

— Як я називаюся?

А ті лиш роззявили рота...

— Ну, уважайте, щоб на другий раз уже знали це!

За кілька хвилин стрічає він одного з тих рекрутів і каже:

— Я називаюся капітан Ковальський. Запам'ятайте це собі на другий раз!

Вечором переходить пан капітан коло відчиненого вікна кантини і завважує широкі плечі обох рекрутів. Оба сидять собі коло кави і розмовляють. Капітан це чує.

— Цікавий чоловік той капітан. Навіть не знає, як називається!

На це відповідає другий:

— Але пізніше таки пригадав собі і сказав мені, що звється Ковальський...

В КРАЇНІ 60,000 ОЗЕР.

Фінляндія простором майже така велика, як Німеччина, однак має всього лише три мільйони населення. Офіційна назва фінляндської республіки: Суомі.

Столиця Гельсінкі (Гельсінгфорс) хоче бути щодо культури західно-європейським містом. Цілі дільниці міста повстали за останніх десять літ. Тесла, західна частина міста, гориста, це лише прикраса міста. Ельль Сарінен, який свого часу уложив плани нової австралійської столиці Кенбери, а в Америці, головні в Шікаго, будував гарні хмародери, побудував у Гельсінгфорсі гарний головний залізничний двірць. В західній частині міста гарні, новітні мешкальні 6-поверхові доми, улажені з найбільшим комфортом. Режі-хмародери, наче мала Америка. У крамниці дистанте все: від аґа, що готове до візду стоїть у партері, до домашньої обстанови у відділі на піддаші. Чужинцеві виглядає Фінляндія дуже дешевою країною, та для самого фіна це все доволі дорого, бо вони дістають невеликі платні.

Фінляндія має небагато більших міст. Всі вони майже на півдні Фінляндії, а два (крім Гельсінгфорсу) над Балтійським морем. Передовсім Турку (по шведськи: Або) колишня столиця, найбільше висунена пристань, в якій зимою вилловлюють лід ледолами. Тут найсильніші шведи. В усій Фінляндії є 300,000 шведів. Віпурі, колишній Выборг, важне торговельне місто. Тампере (Тамерфорс) це фінляндський Манчестер, попри Гельсінгфорс найбільше промислове місто в Фінляндії. Воно окружене лісами, розложилось між двома озерами, а крім того перепливає туди ріка Тамеркоскі, має чудовий парк, тому мало подобає на промисловий осередок.

Чим більше на північ, тим простіші оселі. Кінчається кам'яні будинки. Ще Ульо (Улеаборг) можна вважати містом. Інші місцевості, як нпр. чудове Куопіо або Рованіємі над північним кругом, замінити хіба це своїми базарами. А всеж вони чистенько удержані, навіть у неможливих дільницях. Це вже границя Японії, а всеж чужинець почувається тут наче на півдні Фінляндії, яка так гордиться своїм міжнародним характером.

Хоч Фінляндія майже зовсім не має гір, то такі є гарні завдяки своїм багатьом озерам, завдяки яким зовуть її країною тисяч озер. Та в дійсності Фінляндія має не тисячу, а шістьдесят тисяч озер, що стверджує урядова статистика. В середній Фінляндії лучаться ці озера в могутню озерну тафлю. Двацять годин триває подорож цими озерами. Вода ясно-голуба, острівчики маленькі, а на них усього кілька дерев, обросли хвилючым очеретом. Темно-зелені простори смерекових борів, білих струнких беріз. Повітря чисте, ясне як скло, що втомлене тіло відразу чується покріплене. Та ледви промайнула краса озер, а вже подивляється друге чудо природи: водопади Іматри. Глибоко врізався у гранітні велитенські скелі пробивається ріка Вуоксен із могутньою силою своїм камінним руслом. Над Іматрою є одна з найбільших турбін північної Європи. Всій південній Фінляндії дає ця турбіна електрику.

На півночі перепливає ріка Ульйоки та впадає до Ботнійського заливу. Фіни придумали собі тут дивовижну рзєривку: у довжезних, вузьких човнах, яке обслуговує всього один керманіч і один гребець, плавають долі рікою, вирами й водопадами. Зараз перший водопад має силу 100,000 коней, у який кидається човен з своїми подорожніми, жадними зворушень. Стрілою перескакує човен уділ, усього пів ярда віддалений від гострого камінного берега. Далі пересувається човен спокійною водою, щоби знову зовсім несподівано пірнути в другий водопад, Паско. Лише з великим трудом вдається керманічеві перепроводити човен попри жадливу пропасть. Така подорож — бодай для чужинців — напружлива розривка.

ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕЗАРОВІ МОСТИ.

В історії завоювання країни галів, книжці, відомій кожному, хто вчився латинської мови: „Дебельо Галіко“ оповідає Цезар, як то раз мусів перекинути два фашинові мости через страшні багна, щоби розбити передні сили галів, що зібралися були по другім боці багна. Місцевість, де це діялося, вдалося устійнити французьким історикам уже давніше. Тепер, після кількатижневих пошукувань місця, де були самі мости, і після кількамісячних розкопів у лісі, що росте на торфовищах коло Бове, археологи відкопали бельки, колоди та вязання, що їх будівничі обробляли в 51-шм році перед Христом під оком великого Цезара. Якнайкраще законсервовані в торфі, довгі приблизно мило, лежать ті мости на грубій підкладі з бельок і хворосту, якого сліди ще й тепер дають відшукатися, один побіч одного на віддалі чотирьох кроків, а мають на собі багато останків кам'яних спис, якими закидували галі римських легіоністів. Є на тих мостах також сліди пожеж, що їх спричинювали горючими стрільнями, а навіть сліди коліс величезних воєнних римських машин — прототипів сьгоднішніх повзів.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ВИДАЛА І ПРОДАЄ НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ І АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР

Словар цей обіймає 448 сторін густого, але дуже читкого друку і містить 19 тисяч слів з значінням і докладною вимовою кожного слова.

Це є найбільший і найновіший словар зоміж всіх дотепер виданих і є добрий для Українців, які вчилися англійській мові — а для Американців, які вчилися українській мові.

Опрацьований в гарний червоний піксирок, на окладіні вшитий золотом назва книжки і український тризуб. Книшковий формат. Ціна лише \$1.50.

Пішіть по наш безплатний ілюстрований каталог українських шкільних книжок і граматик, найновіших повістей, як також книг церковних і молитвеників.

UKRAINSKA KNYHARNIA,

660 MAIN ST., WINNIPEG, MAN., CANADA

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найшоршій моралі на всі прогульки і то до всіх країн. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі: паспорт, візи, пермити, афідавіти, летиші, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країн ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і вишлюємо на останній пошті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО нелегальним легалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язуючих законів в краї. Контракти, повноваження, акти даровизни, довідні скріпки і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та різні бізнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по соціальній пораді та ретельній обслузі.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ю і 2-ю) ЕВЕНГО, NEW YORK, N. Y.

ДОСТУПНІ В КОЖДІЙ ГОДИНІ

Нема потреби зважати на годину, бо наші услуги є доступні негайно в кожній порі дня чи ночі, бо ніхто не може передбачити, коли йому випаде якась пекуча потреба.

Пам'ятайте також, що наші услуги є доступні для кожного в такій мірі, як і доступність щодо часу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(79)

Фатальний момент надійшов. Івонна підняла ніж над Диком і так застигла. Дик лежав перед нею, закривши очі і очікуючи смертного удару. Він не хотів своєю зором завдавати болю Івонні. Та Івонна, хоч не була вповні притомна, не опускала ножа. Хоч Голм з цілої сили два рази закричав „ударай“, то проте вона далі вгорі тримала ніж.

„Я не можу, я не можу!“ — ще раз заговорила горячково Івонна, немовби пробуджувавшись со сну. Голм знов попав у скажену лютю. „Усе йде так гладко, тільки на перешкоді повному успіхові своїх упертість тої дурної дівчини“, думав він собі. А далі знов заревів з цілої сили: „Вдаряй, бо коли ні, то тебе роздавлу“. Док відкрив очі і ще раз просив Івонну не опиратись.

Та дівчина не хотіла. Їй було всеодно. Вона не хотіла жити і готова була разом умерти. Вона вже рішилась на все, бо надії на поміч годі було далі сподіватись. Тарзан, на своє нещастя, попав у нову пастку. Його зловили чорні і хотіли відпроводити назад на станицю. Він умовляв їх, та це не помагало. Цілий світ спрягся проти нього.

Та не так проти нього, як проти двох невинних дітей. І дивно, як батько одної з тих дітей, капітан Д'Альберт, робив усе, що було в його силі, щоби перешкодити Тарзанові рятувати власну доньку. Та він не знав, що робити, а інтриги спритного араба робили своє. Колись може Д'Альберт довідається про все, та що з того? Це вже буде запізно.

ПОТРІБНО ЖІНКИ.

в віці 40 до 50 літ до зарпяд домом. Маю двоє дітей у віці 8 і 13 літ. Платити згідно з умовою. Голосіться листово або особисто, кожного дня між годинами 5 і 9 ввечір, на адресу:

H. SYWAK,
381 Rodney St., Brooklyn, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години:

Від 1—3 виполудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою

718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.

(near Springfield Avenue)

Tel. Essex 3-4468.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12.

Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

БОЛІНІТ

рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болячі ноги, флебіс (запалення жила), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City

Близько Бродвею.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ

МИРОН ДИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга ширша і чесна. Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОКН, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2568.

ПРИ ВЕСІЛЛЯХ

ПРИ ПОХОРОНАХ

ПРИ ВСЯКИХ

СПЕЦІАЛЬНИХ

НАГОДАХ

— зайдіть до свого —

HOLLYWOOD FLORIST

127 E. 7th St., New York City

(bet. Ave. A & 1st Ave.) or

Tel.: Dry Dock 4-8949

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Ундертейкер

заряджує погребам по ціні так

низькій, як \$150. Обслуга

найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals at low as \$150.

Telephone: Orchard 4-8083